

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 18. september 2019
Kontor: Stats- og Menneskerets-
kontoret
Sagsbeh: Iren Mirmojtahedi
Sagsnr.: 2019-0030-2316
Dok.: 1176990

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 64 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 17. juli 2019. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Rosa Lund (EL).

Nick Hækkerup

/

Caroline Østergaard Nielsen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 64 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Ministeren bedes oplyse, hvilke principper der normalt lægges til grund for genoptagelse i dansk ret?”

Svar:

1. Reglerne om genoptagelse af straffesager findes i retsplejeloven kapitel 86. Afgørelse om genoptagelse træffes af Den Særlige Klageret, jf. retsplejelovens § 1 a, og § 979, stk. 1. Klageretten består af en højesteretsdommer (Klagerettens formand), en landsdommer, en byretsdommer, en advokat og en universitetslærer i retsvidenskab eller anden jurist med særlig videnskabelig uddannelse, jf. retsplejelovens § 1 a, stk. 3.

Klagerettens sekretariatsopgaver udføres af Højesteret efter aftale mellem Højesterets præsident og klagerettens formand, jf. retsplejelovens § 1 a, stk. 5.

Det er en generel betingelse for genoptagelse af en straffesag, at straffesagen skal være endeligt afgjort. Det betyder, at sager, hvor der endnu er mulighed for at anke til højere instans, ikke kan genoptages, jf. retsplejelovens § 978, stk. 1.

Det bemærkes, at genoptagelsesreglerne i retsplejeloven alene henviser til sager afgjort ved Højesteret eller ved landsret. Den Særlige Klageret har imidlertid udviklet en praksis, hvorefter klageretten efter analog anvendelse af genoptagelsesreglerne er kompetent til også at genoptage byretsdomme, hvor ankefristen er udløbet.

2. Den retlige regulering af betingelserne for genoptagelse af en straffesag findes i retsplejelovens § 976 (frifindende dom) og § 977 (fældende dom).

Efter retsplejelovens § 976, stk. 1, kan genoptagelse af en straffesag, hvor tiltalte er *frifundet* (frifindende dom), finde sted efter rigsadvokatens begæring 1) når det ifølge en tilståelse, tiltalte senere har afgivet, eller andre beviser, der senere er kommet for dagen, må antages, at han har begået forbrydelsen, eller 2) når der under sagen er afgivet falske forklaringer eller erklæringer af vidner eller skønsmænd, er benyttet falske eller forfalskede dokumenter eller er udvist et strafbart forhold, som sigtede til at påvirke eller bestemme sagens udfald, og der efter omstændighederne er god grund til at antage, at dette har bevirket eller medvirket til, at tiltalte har undgået domfældelse.

Efter retsplejelovens § 977, stk. 1, kan genoptagelse af en straffesag, hvor tiltalte er *dømt* (fældende dom), finde sted på begæring af den domfældte 1) når nye oplysninger tilvejebringes, og det skønnes antageligt, at disse, om de havde foreligget under sagen, kunne have bevirket frifindelse eller anvendelse af en væsentlig mildere straffebestemmelse, 2) når der foreligger forhold som nævnt i § 976, stk. 1, nr. 2, og det skønnes antageligt, at dette kan have bevirket eller medvirket til domfældelsen, eller 3) når der i øvrigt foreligger særlige omstændigheder, der gør det overvejende sandsynligt, at de foreliggende bevisligheder ikke har været rigtigt bedømt.

Det bemærkes, at anklagemyndigheden efter fast praksis også kan begære en fældende dom genoptaget, selvom dette ikke fremgår direkte af ordlyden af retsplejelovens § 977, stk. 1.

Endelig bemærkes det, at det følger af retsplejelovens § 979, stk. 1, at en begæring om genoptagelse skal fremsættes inden 5 år efter dommens afsigelse, når der er tale om en begæring om genoptagelse med henvisning til, at der i øvrigt foreligger særlige omstændigheder, der gør det overvejende sandsynligt, at de foreliggende bevisligheder ikke har været rigtigt bedømt, jf. retsplejelovens § 977, stk. 1, nr. 3. Har den domfældte været frihedsberøvet i medfør af dommen, kan en begæring om genoptagelse dog fremsættes indtil 2 år efter domfældtes løsladelse. Der gælder ikke tidsfrister for en begæring om genoptagelse i de øvrige tilfælde.

3. Som det fremgår af kommissoriet for den uafhængige kontrol- og styregruppe i teledata-sagen, kan kontrol- og styregruppen anbefale justitsministeren at fremsætte lovforslag, hvis de retningslinjer, som kontrol- og styregruppen fastsætter for gennemgangen af straffesager, hvori der er indhentet teleoplysninger, indebærer, at der er behov for lovændringer, herunder i forhold til genoptagelsesreglerne.